

CK.0000063263

NGUYỄN VIỆT HÙNG

Thuật ngữ trong lĩnh vực cung cấp nước và vệ sinh môi trường

Glossary of Terms in Water Supply and Sanitation

NGUYỄN
ĐỌC LIỆU

03

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC KỸ THUẬT
NĂM 2013

**Thuật ngữ trong lĩnh vực
cung cấp nước và vệ sinh môi trường**

**Glossary of Terms in Water
Supply and Sanitation**

Chủ biên

Nguyễn Việt Hùng

Nhóm biên soạn

Nguyễn Việt Hùng

Hoàng Văn Minh

Vương Tuấn Anh

Trần Thị Tuyết Hạnh

Vũ Văn Tú

Phạm Đức Phúc

Thư kí biên soạn

Nguyễn Hồng Nhung

Nguyễn Thị Bích Thảo

Mục lục - Contents

Phần 1: Từ vựng xếp theo thứ tự ABC các từ tiếng Anh Part 1: Glossary in alphabetical order of English terms	11
Phần 2: Từ vựng xếp theo thứ tự ABC các từ tiếng Việt Part 2: List of terms in alphabetical order of Vietnamse terms	75
Tài liệu tham khảo - References	95
Giới thiệu tác giả - About the Authors	97

Giới thiệu

Các thuật ngữ sử dụng trong lĩnh vực nước sạch và vệ sinh môi trường thường là các thuật ngữ tiếng Anh. Mọi người thường sử dụng nguyên các thuật ngữ tiếng Anh này hoặc dịch sang ngôn ngữ của họ theo cách hiểu riêng. Thực tế ở Việt Nam cũng vậy và nhóm làm việc trong khuôn khổ Dự án của Trung tâm Năng lực Quốc gia về Nghiên cứu Bắc-Nam Thụy Sĩ (NCCR North-South) nhận thấy sự không nhất quán trong việc sử dụng các thuật ngữ này. Hiện nay, nhiều thuật ngữ tiếng Anh về lĩnh vực nước sạch và vệ sinh môi trường được dịch sang tiếng Việt theo nhiều cách khác nhau, không có sự thống nhất. Kinh nghiệm cho thấy tình thiếu nhất quán trong cách hiểu các thuật ngữ này có thể gây khó khăn và làm cho vấn đề phức tạp thêm tại một số hội thảo, hội nghị và các khóa tập huấn. Ngoài ra vấn đề này có thể gây khó khăn trong quá trình triển khai và quản lý các chương trình, dự án nước sạch vệ sinh môi trường.

Theo tìm hiểu của nhóm tác giả thì cho đến nay ở Việt Nam chưa có một danh sách cập nhật các thuật ngữ tiếng Anh về nước sạch và vệ sinh môi trường được dịch sang tiếng Việt. Do đó, chúng tôi quyết định tìm hiểu, thu thập các thuật ngữ tiếng Anh từ nhiều nguồn khác nhau, sau đó dịch sang tiếng Việt rồi gửi cho các chuyên gia góp ý và hoàn thiện để in và lưu hành. Mục đích của hoạt động này là góp phần tổng hợp các thuật ngữ thường dùng trong lĩnh vực nước, vệ sinh môi trường và thống nhất cách dịch sang tiếng Việt để chia sẻ với các cá nhân, tổ chức làm việc trong lĩnh vực này tại Việt Nam. Đây là nỗ lực đầu tiên nhằm từng bước xây dựng một cuốn thuật ngữ Anh-Việt về nước và vệ sinh. Chúng tôi rất mong nhận được các góp ý của độc giả để hoàn thiện tài liệu này.

Hoạt động này nằm trong khuôn khổ Dự án nghiên cứu "Sức khỏe và vệ sinh môi trường" (RP8) của NCCR North-South. Mục tiêu chung của Dự án này là xây dựng cách tiếp cận đánh giá nguy cơ sức khỏe môi trường lồng ghép với đánh giá về kỹ thuật, kinh tế, xã hội để giúp xác định và áp dụng các giải pháp vệ sinh bền vững cho các khu vực cụ thể ở các quốc gia đang phát triển. Dự án này được triển khai ở Đông Nam Á và Tây Phi. Nhóm làm việc trong khuôn khổ NCCR North-South tại Việt Nam hiện chủ yếu bao gồm các thành viên đến từ Trường Đại học Y tế công cộng, Viện Vệ sinh Dịch tễ Trung ương và Trường Đại học Y Hà Nội.

Các thành viên trong nhóm này có chuyên môn khác nhau nhưng đều liên quan tới lĩnh vực nước, vệ sinh và sức khỏe (xem thêm phần "giới thiệu các tác giả" ở

trang 101). Các thành viên tạo nên một nhóm làm việc đa ngành và liên ngành, cùng xây dựng nên danh mục các thuật ngữ này để độc giả làm việc trong lĩnh vực nghiên cứu, phát triển, triển khai dự án can thiệp, xây dựng chính sách ... về nước và vệ sinh môi trường ở Việt Nam có thể tham khảo. Danh mục hiện tại gồm các thuật ngữ cơ bản trong lĩnh vực này và có thể được sử dụng bởi các độc giả quan tâm đến từ các lĩnh vực khác nhau và hy vọng sẽ giúp tăng cường thông tin giữa các bên liên quan. Mục tiêu về tính xuyên ngành (transdisciplinary) của tài liệu tuân theo công cụ do Christian Pohl và Gertrude Hirsch Hadorn (2007) đề xuất để thiết kế và triển khai nghiên cứu xuyên ngành. Hai tác giả này cho rằng việc xây dựng danh mục các thuật ngữ có thể được xem là một dạng hợp tác và một hình thức liên kết (2007, trang 58-59).

Nhóm tác giả tin rằng phiên bản này sẽ còn những thiếu sót và rất mong nhận được các ý kiến góp ý của các đồng nghiệp và tổ chức làm việc trong lĩnh vực nước và vệ sinh ở để hoàn thiện thêm. Mọi góp ý xin vui lòng gửi về địa chỉ email sanitation-glossary@hsph.edu.vn. Xin chân thành cảm ơn sự hợp tác và các ý kiến quý báu của đồng nghiệp và quý độc giả.

Trân trọng
Nhóm tác giả

Introduction

Core terms in the field of water and sanitation are usually found mostly in English. Non-English speakers often use these terms in English or translate them into their own language, according to their own understanding of the English terms. This is also the case in Vietnam, as experienced on several occasions by a working group of the Swiss National Centre of Competence in Research (NCCR) North-South in Vietnam. As a result, we now see that many English water and sanitation terms have a variety of Vietnamese translations and that no consensus about the correct translation of individual terms has been reached among the experts who apply the terminology. In our experience, disagreement about the meaning of the terms due to different understandings of the English terminology can complicate work in seminars, trainings, and workshops. It can also lead to unexpected difficulties when implementing and managing water and sanitation projects.

To our knowledge, no complete translation of water and sanitation terminology exists from English or other languages into Vietnamese. This is why we decided to collect water and sanitation terms in English from different sources. We then translated these terms into Vietnamese and provided them with systematized explanations, which went through a round of editing in order to create the present Vietnamese glossary of water and sanitation terms. The purpose of our work was to contribute to the synthesis of water and sanitation terminology in Vietnamese and to create a platform for exchange among people working in this field. Indeed, the present document is meant as a first step towards a consolidated English-Vietnamese glossary in the field of water and sanitation. We explicitly call for feedback from readers who use the present document in their work.

The work for this document was done within the framework of a research project (RP8) of the NCCR North-South entitled "Productive sanitation". The overall objective of this research project is to develop a health and environmental risk-based assessment approach coupled with technical, economic, and social assessment which fosters identification and application of sustainable sanitation options for specific areas in developing countries. The research was conducted in Southeast Asia and West Africa. The above-mentioned working group of the NCCR North-South in Vietnam comprises mainly members from the Hanoi School of Public Health, the National Institute of Hygiene and Epidemiology, and Hanoi Medical University.

The members of the working group are from different backgrounds more or less related to the field of water, sanitation, and health (see About the Authors, page 103). The members form an interdisciplinary and transdisciplinary group and have developed the present glossary as a reference document for those who work in research, development, intervention, and policymaking in and for water and sanitation in Vietnam. In this sense, the present glossary is a platform for exchange and use by stakeholders from different scientific disciplines as well as from non-scientific communities, and serves the purpose of enhancing communication between these communities. This transdisciplinary aim of the document is very much in line with tools proposed by Christian Pohl and Gertrude Hirsch Hadorn (2007) for designing and implementing transdisciplinary research. As argued by these two authors, methodologically speaking the common development of a glossary can be considered as a form of collaboration and a mode of integration (2007, pp. 58-59).

We welcome feedback on the present glossary from any colleague or organization working in the field of water and sanitation in Vietnam. We look forward to receiving your feedback via email at sanitation-glossary@hsph.edu.vn and thank you very much in advance for your collaboration.

We hope that this glossary will be of use in your work.

The Authors